

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: B. Ch.**, zastoupen JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 9. 2005, č. j. 14 Az 18/2005 - 17,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 18/2005 - 17 ze dne 22. 9. 2005, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 3187/VL - 07 - C07 - 2004 ze dne 3. 1. 2005. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že se stěžovateli azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje a že se na něj nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a tvrdí, že soud nesprávně posoudil právní otázku v předcházejícím řízení, že skutková podstata,

z níž žalovaný při svém rozhodování vycházel, nemá oporu ve spisech a že rozhodnutí krajského soudu trpí nedostatkem důvodů. Stěžovatel namítá, že v žalobě napadl rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu a namítal porušení některých ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správního řádu), vedle toho rovněž žádal o posouzení své žádosti nejen podle § 12, ale i § 14 zákona o azylu. Krajský soud se však podle jeho názoru s jeho procesními námitkami nevypořádal, z odůvodnění jeho rozsudku není jasné, jaké důkazy byly vzaty v potaz a které z nich hovořily ve prospěch či neprospěch stěžovatele. Právní i skutkové úvahy krajského soudu jsou podle stěžovatele tak strohé, že zakládají neplatnost rozhodnutí. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku své kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost stěžovatele považuje za nedůvodnou, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i kasační stížností napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Proto i pro účely řízení o kasační stížnosti odkázal žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. K námitkám stěžovatele, že splňuje podmínky pro udělení azylu, uvedl, že jím uváděné skutečnosti nejsou azylově relevantní a že se ztotožňuje s právním hodnocením krajského soudu. Neshledal ani důvody k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Žalovaný navrhl kasační stížnost pro nedůvodnost zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil následující: stěžovatel ve své žádosti o udělení azylu ze dne 1. 11. 2004 uvedl, že je národnosti burjatské, že není a nikdy nebyl členem žádné politické strany, ani jiné organizace, stejně jako jeho příbuzní. Jako důvod opuštění Mongolska uvedl, že v Mongolsku neměl práci a neměl kde bydlet, přijel za manželkou, která do České republiky přijela již dříve rovněž za prací, a nyní je rovněž žadatelkou o azyl. V České republice by chtěl zůstat s manželkou, jelikož je těhotná, do Mongolska se vrátit nechtějí. Do Mongolska se nechce vrátit, protože se obává ekonomických potíží, v Mongolsku také nemá kde bydlet, rovněž se nechce do Mongolska vracet sám. Z obsahu protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 9. 12. 2004 je zřejmé, že stěžovatel pouze blíže rozvedl důvody uvedené již v žádosti. Zopakoval jako důvod opuštění Mongolska skutečnost to, že neměl v Mongolsku práci a chtěl přijet za svou ženou, aby společně žili v České republice. Do České republiky přicestoval na turistické vízum, po skončení jeho platnosti se na území České republiky zdržoval nelegálně. Žádost o azyl chce tedy rovněž dosáhnout legalizace pobytu. Ve správním spisu je vedle výše uvedeného založen materiál označený jako Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2003 v Mongolsku Ministerstva zahraničí Spojených států amerických a informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky z průběhu roku 2004 k situaci v Mongolsku, které obsahují informace o situaci v oblasti dodržování lidských práv a o ekonomické situaci v zemi původu stěžovatele.

Žalovaný ve svém napadeném rozhodnutí ze dne 3. 1. 2005 konstatoval, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že jsou naplněny předpoklady poskytnutí azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť v průběhu řízení o azylu jmenoval jako důvod opuštění vlasti pouze ekonomické důvody. Žalovaný konstatoval, že ekonomické důvody, které byly stěžovatelem uváděny jako prioritní, nejsou důvodem pro udělení azylu. Stejně tak není azylovým důvodem ani snaha o sloučení rodiny. Stěžovatelovy potíže nemají ani žádnou souvislost s rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo s politickým

presvědčením. Ani snaha dosáhnout legalizace pobytu na území České republiky není azylovým důvodem, takové jednání označil žalovaný za čistě účelové jednání, které je v rozporu s institutem azylu. Stěžovatel nesplňoval podle žalovaného ani zákonné podmínky udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, neboť není manželem azylanta, jemuž byl již na území České republiky udělen azyl. Žalovaný po posouzení osobní situace stěžovatele a situace v zemi původu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, neboť neshledal žádný zvláštního zřetele hodný důvod. Co se týče překážek vycestování, žalovaný konstatoval, že při posuzování otázky, zda by stěžovatel byl v případě návratu do Mongolska vystaven ohrožení života nebo svobody z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, se řídil stejnými úvahami jako při posouzení otázky existence azylových důvodů podle § 12 zákona o azylu. S odkazem zejména na obsah výše jmenované zprávy ministerstva zahraničí Spojených států amerických a ministerstva zahraničních věcí České republiky žalovaný dovodil, že takové nebezpečí stěžovateli nehrozí. Stejně tak se zabýval otázkou, zda mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Ani toto nebezpečí nebylo v případě stěžovatele, s ohledem na jeho výpověď v rámci řízení a na obsah zpráv o situaci v Mongolsku, prokázáno.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že toto rozhodnutí žalovaného napadl stěžovatel v celém rozsahu žalobou, v níž namítal, že žalovaný na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, které považuje s ohledem na ustanovení zákona o azylu uvedená ve výroku napadeného rozhodnutí za nesprávné. Dále v žalobě uvedl, že byli zemi původu nuceni opustit v důsledku mimořádně tíživých okolností a s vědomím bezvýchodnosti situace. Stěžovatel posléze uvedl, že si je vědom toho, že důvody, pro něž požádal o azyl, neodpovídají zcela přesně podmínkám stanoveným pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu, nicméně proto žádá soud o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, a to s ohledem na svou tíživou životní situaci. Krajský soud žalobu zamítl s tím, že z obsahu správního spisu vyplynulo, že stěžovatel uvedl, že vlast opustil proto, že tam nemá kde žít, nemá práci, a dále proto, že chtěl žít se svou ženou. Z toho soud vyvodil závěr, že je zřejmé, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, protože není pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, resp. nemá odůvodněný strach z pronásledování, jak ho vymezuje § 12 zákona o azylu. Dále krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu, a to proto, že není v zákoně vymezeným rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl azyl udělen. Co se týče rozhodnutí žalovaného ve věci neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, krajský soud věc zhodnotil tak, že žalovaný rozhodoval v rámci své vlastní kompetence a svého správního uvážení. Rozsah tohoto uvážení pak soudu nepřísluší přezkoumávat, tím méně pak může soud azyl udělit, jak stěžovatel požadoval. Soud se rovněž ztotožnil i s hodnocením správního orgánu v otázce existence případných překážek vycestování.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost shledává Nejvyšší správní soud s ohledem na uplatněný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se krajský soud nevypořádal s jeho procesními námitkami uvedenými v žalobě a obecně poukazuje na kusost rozhodnutí krajského soudu s tím, že v žalobě napadal porušení některých ustanovení správního řádu, nicméně soud se těmito námitkami nezabýval. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se s těmito námitkami neztotožňuje. V první řadě je třeba poznamenat, že stěžovatel v žalobě krajskému soudu neuvedl žádná ustanovení správního řádu, jejichž porušení by namítal, ani neuvedl jedinou konkrétní skutečnost, na niž by pochybení žalovaného ilustroval. Nemá tedy jasné, jaké opomenutí krajskému soudu vytýká. Nejvyšší správní soud považuje za potřebné v této souvislosti zmínit, že soudní řízení správní je ovládáno dispoziční zásadou. Konkrétní výraz tato zásada nalézá v ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. zejména v tom, že toto ustanovení ukládá žalobci povinnost označit rozsah napadení správního rozhodnutí. Rozsah napadení správního rozhodnutí a uvedení důvodů znamená povinnost žalobce tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního a toto tvrzení odůvodnit. Činnost soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným a soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vady rozhodnutí, způsobující jeho nicotnost, k níž soud musí hledět z povinnosti úřední. Je sice pravdou, že tyto náležitosti žaloby nelze vykládat přemrštěně formalisticky (k tomu je možné odkázat zejména na nálezy Ústavního soudu ve věci IV. ÚS 406/99), ale i při nejmírnějších požadavcích musí být z žaloby poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má soud naříkané rozhodnutí zkoumat. Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu (takto již např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 5). Tento nejzákladnější požadavek na obsah žaloby nelze prominout. Žaloba stěžovatele však ani v nejmenším nespecifikovala, jaká konkrétní porušení správního řádu má na mysli.

Jediné konkrétnější tvrzení, na základě něhož lze v nějakém rozsahu rozhodnutí žalovaného přezkoumat, je zmínka o tom, že stěžovatel považuje za nesprávné posouzení skutkového stavu žalovaným na základě důkazů, které shromáždil. Opět však nijak nekonkretizuje, v čem podle jeho názoru žalovaný pochybil. Vzhledem k tomu, že nijak nezpochybňoval způsob vedení dokazování a nezpochybňoval ani výsledek dokazování, krajský soud se na základě žalobní námítky podle názoru Nejvyššího správního soudu správně omezil pouze na přezkum, zda žalovaný ze zjištěného skutkového stavu vyvodil správný závěr. Své vývody pak podle názoru Nejvyššího správního soudu odůvodnil vzhledem k povaze případu dostatečně. Jestliže ze skutkových zjištění žalovaného v rámci správního řízení jednoznačně vyplývá, že stěžovatel požádal o azyl výhradně z ekonomických důvodů, resp. ve snaze legalizovat pobyt, jestliže sám v žalobě explicitně uvádí, že si je vědom, že důvody, pro něž požádal o azyl, neodpovídají podmínkám podle § 12 zákona o azylu, není opravdu zřejmé, v čem by měl být spatřován deficit odůvodnění rozhodnutí krajského soudu, jestliže tento výše uvedené skutkové okolnosti konstatuje a posléze cituje ustanovení § 12, které jako azylové důvody vymezuje prima facie důvody zcela jiné, a na základě toho dospívá k závěru, že žalovaný při posouzení možnosti udělit stěžovatelům azyl podle § 12 nepochybil. Toto odůvodnění rozhodně netrpí nedostatky, jež by rozhodnutí krajského soudu činily nepřezkoumatelným. Totéž platí i o jeho vývodech ohledně neudělení azylu podle § 13 zákona o azylu a nevztažení překážek vycestování na stěžovatele.

Pokud jde o hodnocení krajského soudu ve věci neudělení azylu humanitárního ve smyslu § 14 zákona o azylu, je třeba mu přisvědčit v tom, že žaloba stěžovatele obsahuje ve věci humanitárního azylu spíše než žalobní námitku žádost o posouzení možnosti udělit azyl. V tomto ohledu je přiléhavý výrok krajského soudu o tom, že soudu, a to jakémukoliv, azyl udělovat nepřísluší. Co se týče vývodů krajského soudu stran možnosti přezkoumat

postup žalovaného při rozhodování o udělení či neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, je třeba přiznat, že krajský soud ve svém odůvodnění možnost soudního přezkumu příliš redukuje. Je pravda, že pokud by stěžovatel namítl exces správního orgánu při aplikaci správního uvážení předvídaného hypotézou ustanovení § 14 zákona o azylu (což však neučinil), soud by se touto námitkou zabývat musel a rozsah správního uvážení by přezkumu podléhal. Tento přezkum by však byl pouze omezený. Již v rozsudku ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), Nejvyšší správní soud konstatoval, že „na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“ Míra správního uvážení správního orgánu je za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen. To jistě neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu. Ale zákaz libovůle nelze vykládat na druhou stranu tak, že by byla v konečném důsledku popřena zákonem proponovaná míra možné diskrece. Zákaz libovůle správního orgánu se v případě ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje „pouze“ na to, že je správní orgán povinen provést za účelem rozhodování o udělení či udělení humanitárního azylu dostatečná skutková zjištění. Zde také končí možnost soudního přezkumu. Soud by tedy v žádném případě tak jako tak sám nemohl zkoumat, je-li azylový důvod podle § 14 zákona o azylu dán, nebo dán není. V případě stěžovatele by tak bylo úkolem soudu pouze přezkoumat, vyšel-li žalovaný z dostatečně zjištěného skutkového stavu. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud musí poznamenat, že správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi původu, a to v rámci rozhodování o udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud z takto zjištěné osobní situace sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, nezbylo by soudu než konstatovat, že takové rozhodnutí je v jeho pravomoci. Předmětem pochybností ze strany soudu by se rozhodnutí žalovaného mohlo stát pouze v případě, že by bylo možno hovořit o tom, že nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného vyplývající z naprosté ignorance skutkových zjištění. Ani tak tomu však podle Nejvyššího správního soudu není. Je třeba totiž poznamenat, že Nejvyšší správní soud již vícekrát konstatoval, že snaha po legalizaci pobytu či ekonomické důvody jsou sice snahou či důvody pochopitelnými, nejedná se však o důvody natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 138/2004 - 44 ze dne 30. 6. 2004, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne č. j. 4 Azs 47/2003 - 52 21. 1. 2004), a že by neudělení humanitárního azylu z těchto důvodů mohlo být tedy chápáno jako exces ze správního uvážení.

Co se týče námítky stěžovatele ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že k této námitce nepřihlédl, neboť je s přihlédnutím k ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřipustná, jelikož jde o tzv. právní novotu, tedy o námitku, kterou stěžovatel mohl uplatnit již v řízení před soudem, nicméně tak neučinil, ač tak učinit mohl. Ze žaloby, jak bylo zmíněno již výše, je možné dovodit toliko to, že stěžovatel napadal právní hodnocení skutkového stavu zjištěného žalovaným, nikoliv zjišťování skutkového stavu samotné. I kdyby však Nejvyšší správní soud

tuto námitku přijal, in merito by se se stěžovatelem rovněž nemohl ztotožnit. Žalovaný v dokazování existence azylových důvodů vyšel z údajů poskytnutých stěžovatelem v jeho žádosti o udělení azylu a v protokolu o pohovoru se žadatelem o azyl. Jak již vícekrát Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích konstatoval (např. v rozsudku ze dne 16. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 - 47, či v rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 1 Azs 22/2004 - 42), v případě, že z žádosti o udělení azylu, z protokolu o pohovoru ani z žádné jiné písemnosti nevyplývá, že by žadatel tvrdil některý z důvodů pro udělení azylu, Ministerstvu vnitra nevzniká povinnost provádět dokazování ohledně existence některého z azylových důvodů taxativně vypočtených v § 12 zákona o azylu. To je i případ stěžovatele. Proces dokazování, jak byl proveden žalovaným, podle názoru Nejvyššího správního soudu žádnými vadami netrpí.

Z výše uvedeného Nejvyšší správní soud vyvodil, že se krajský soud při svém rozhodování stěžovatelem namítaných pochybení nedopustil, a dospěl tedy k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti samostatně nezabýval.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu